

Užívání předmětu koupě po odstoupení od kupní smlouvy

Okolnost, že kupující po projevu vůle odstoupit od smlouvy (§ 597 obč. zák.) předmět kupní smlouvy dále užíval, není sama o sobě způsobila závěru o nevážnosti vůle kupujícího k odstoupení od smlouvy.

Okolnost, že kupující po projevu vůle odstoupit od smlouvy (§ 597 obč. zák.) předmět kupní smlouvy dále užíval, není sama o sobě způsobila závěru o nevážnosti vůle kupujícího k odstoupení od smlouvy.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5.9.2000, sp.zn. 30 Cdo 2781/99)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci o 194.698,40 Kč s přísl., vedené u Okresního soudu Plzeň-jih, pod sp. zn. 6 C 60/98, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 19.8.1999, č.j. 18 Co 412/99-86, tak, že dovolání proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 19.8.1999, č.j. 18 Co 412/99-86, ve výroku, jímž byl změněn rozsudek Okresního soudu Plzeň-jih ze dne 30.3.1999, č.j. 6 C 60/98-69, a byla zamítnuta žaloba se žádostí na zaplacení částky 12.070,- Kč s příslušenstvím, se odmítá. Nejvyšší soud zároveň rozhodl, že dovolání proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 19.8.1999, č.j. 18 Co 412/99-86, ve výroku, jímž byl změněn rozsudek Okresního soudu Plzeň-jih ze dne 30.3.1999, č.j. 6 C 60/98-69, a žalovaný uznán povinným zaplatit žalobci částku 182.000,- Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku oproti povinnosti žalobce předat žalovanému ve stejné lhůtě osobní automobil Peugeot 106 typ 1.0 i, se zamítá.

Z odůvodnění :

Okresní soud Plzeň - jih rozsudkem ze dne 30.3.1999, č.j. 6 C 60/98-64 uznal žalovaného povinným zaplatit žalobci 194.070,- Kč spolu s 26% úrokem z prodlení od 13.10.1997 do zaplacení, rozhodl o povinnosti žalobce předat a o povinnosti žalovaného převzít osobní automobil Peugeot 106 1.0, to vše do tří dnů, u platební povinnosti žalovaného počínaje právní mocí rozsudku, u žalobce a žalovaného ve vztahu k předání a převzetí automobilu po zaplacení určené částky žalobci. Žalobu co do částky 628,40 Kč zamítl a rozhodl o povinnosti žalovaného zaplatit žalobci náklady řízení a na účet Okresního soudu Plzeň-jih zálohované náklady řízení. Při rozhodování vycházel ze zjištění učiněných z výpovědí žalobce a žalovaného, vyjádření firmy I. A. ze dne 27.8.1997 a obsahu znaleckého posudku Ing. S. K. Po zhodnocení provedených důkazů vzal za prokázané, že účastníci dne 21.5.1997 uzavřeli kupní smlouvu, jíž žalovaný prodal žalobci výše označený osobní automobil za cenu 182.000,- Kč s tím, že vozidlo je v dobrém stavu, bez závad. Asi měsíc po uzavření smlouvy však žalobce žalovanému písemně vytkl vady vozidla, které zjistil prostřednictvím odborné opravy. Podle přípisu spočívaly v tom, že hnací agregát automobilu nebyl v karoserii usazen na prvky, byl blíže k levému přednímu nosníku, což bylo pravděpodobně způsobeno neodbornou opravou po nehodě. Žalobce poukázal i na další závady, okolnost, že sám na opravu automobilu vynaložil 12.698,40 Kč a žalovaného upozornil, že má tak právo odstoupit od kupní smlouvy; vyzval jej k převzetí automobilu, k vrácení kupní ceny a zaplacení nákladů na zhodnocení vozidla. Podle závěrů znaleckého posudku měl automobil, o němž se jedná, deformovaný skelet karoserie po silném nárazu na levou přední část

vozidla s následnou nedostatečnou a neodbornou opravou, s čímž souvisí i nepřesné uložení hnacího agregátu a přední nápravy vozidla; vše v souhrnu činilo automobil nezpůsobilým ve smyslu bezpečnosti provozu. Uvedené závady se mohly plně projevit jen při jízdě na nerovné vozovce. Podle odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně soud rozhodl s odkazem na ust. § 588 obč. zák. a násl.; žalovanému bylo zřejmé, že žalobce odstoupil od smlouvy pro vytknuté vady vozidla, okolnost, zda žalobce v dopise žalovanému, jímž jej seznamoval s vadami vozu a s odstoupením od smlouvy, přesně citoval příslušná ustanovení hmotněprávního předpisu, či nikoli, neshledal právně významnou. Vady činily vozidlo z hlediska jeho provozu neupotřebitelným. Odstoupení žalobce od kupní smlouvy shledal v souladu se zákonem. Vedle částky odpovídající kupní ceně přiznal žalobci i právo na zaplacení částky 12.070,- Kč, které žalobce vynaložil na zhodnocení vozidla, zamítl však žalobu co do částky 628,40 Kč, neboť důvod pro její přisouzení žalobce neprokázal.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 19.8.1999,č.j. 18 Co 412/99-86, změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku ve věci samé tak, že žalovaného uznal povinným zaplatit žalobci částku 182.000,- Kč oproti povinnosti žalobce předat žalovanému výše označený osobní automobil, to vše ve lhůtě 3 dnů od právní moci rozsudku. Žalobu s návrhem na zaplacení částky 12.070,- Kč zamítl, stejně jako návrh na přisouzení požadovaných úroků z prodlení a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů ve vztahu mezi účastníky navzájem i o náhradě zálohovaných nákladů. Proti rozsudku připustil dovolání. Odvolací soud se soustředil na posouzení oprávněnosti odvolacích námitek, které směřovaly především proti závěru soudu prvního stupně o právně účinném odstoupení žalobce od smlouvy. Žalovaný totiž namítal, že žalobce před odstoupením od smlouvy i po něm automobil dál užíval, z čehož žalovaný dovodil, že úkon, jímž žalobce od smlouvy odstoupil, nebyl vážný a je proto ze zákona neplatný (§ 37 odst. 1 obč. zák.). Odvolací soud, vycházející ze skutkových zjištění a závěrů soudu prvního stupně, odkázal na ust. § 588 obč. zák. a násl. a po jejich rozboru v souvislostech k ust. § 48 odst. 2 obč. zák. a ust. § 457 téhož zákona usoudil, že nejsou žádné důvody k oprávněným pochybnostem o vážnosti právního úkonu, jímž žalobce odstoupil od kupní smlouvy. Žalobce k tomu podle odvolacího soudu vedly zákonné důvody a za stavu, kdy se účastníci nedohodli na vzájemném vrácení přijatého plnění, není vytýkaná okolnost právně významná. Nárok účastníka smlouvy na vrácení plnění ze zrušené smlouvy je ze zákona podmíněn povinností vrátit druhému vše, co bylo z této smlouvy získáno, k čemuž však mezi účastníky nedošlo. K námitce, že se soud prvního stupně nezabýval zjištěním, kdy přesně žalovaný převzal dopis, jímž jej žalobce vyrozuměl o odstoupení od smlouvy, odvolací soud vyjádřil názor, že pokud žalobce vozidlo nepředal, nedostal se žalovaný do prodlení s vrácením kupní ceny, proto žaloba v části týkající se úroků z prodlení nemůže podle odvolacího soudu obstát. Odvolací soud se ztotožnil s výtkou žalovaného, že není právní důvod k uložení povinnosti žalovaného zaplatit žalobci částku nad 182.000,- Kč, když žalobce má právo pouze na náhradu nutných nákladů a když nebyla zohledněna amortizace automobilu jeho užíváním. Vyslovil názor, že za stavu, kdy žalobce měl vozidlo delší dobu v dispozici, by bylo v rozporu s dobrými mravy přiznat žalobci požadovanou částku ve výši převyšující kupní cenu 182.000,- Kč, t.j. částku 12.070,-. Z uvedených důvodů rozsudek soudu prvního stupně v části, již bylo rozhodnuto o povinnosti žalovaného zaplatit tuto částku změnil a žalobu i v tomto rozsahu zamítl. Výrok o připuštění dovolání proti rozsudku odvolací soud odůvodnil odkazem na ust. § 239 odst. 1 o.s.ř. a dále, že důvodem dovolání „ by bylo posouzení jednání žalobce podle ust. § 37 odst. 1 obč. zák. a to, zda žalobce mínil vážně odstoupení od smlouvy, když s vozidlem dále disponoval a užíval jej“. Odůvodněny byly i vedlejší výroky rozsudku o náhradě nákladů řízení.

V dovolání proti rozsudku odvolacího soudu žalovaný vyslovil nesouhlas se skutkovými zjištěními, z nichž odvolací soud při rozhodování vycházel. Namítal dále, a to oproti výtkám ve vztahu ke skutkovým zjištěním, pro něž dovolání nelze rozhodnutím odvolacího soudu připustit (§ 239 odst.1

o.s.ř.) již v souladu s důvodem, pro nějž bylo dovolání ve smyslu právě uvedeného ustanovení připuštěno, nesprávné právní posouzení věci z hlediska ust. § 37 odst. 1 obč. zák. V té souvislosti opakoval a zdůraznil, že žalobce před odstoupením od smlouvy dopisem ze dne 7.10.1997 i po té automobil užíval a to prokazatelně ještě dne 3.7.1998. Podle dovolatele tím žalobce nenaplnil jednu z náležitostí právního úkonu podle ust. § 37 odst. 1 obč. zák. a to jeho vážnost. Vada vůle činí tímto celý úkon neplatným od samého počátku. Závěrem navrhl, aby rozsudky soudů obou stupňů byly zrušeny a věc vrácena Okresnímu soudu Plzeň-jih k dalšímu projednání. Do doby, než bude v tomto smyslu rozhodnuto, navrhl, aby dovolací soud odložil vykonatelnost rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 19.8.1999, č.j. 18 Co 412/99.

Žalobce se k dovolání nevyjádřil.

Včasně dovolání žalovaného z hlediska formálních i obsahových náležitostí odpovídá ust. § 241 odst. 1, 2 o.s.ř., dovolací soud se proto v dalším zabýval posouzením, zda v posuzované věci je dovolání přípustné.

Pravomocné rozhodnutí odvolacího soudu lze napadnout dovoláním jako mimořádným opravným prostředkem, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř., § 237 až § 239 téhož zákona). Dovolání je předně přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé (§ 238 odst. 1 písm. a/ o.s.ř.), nebo jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, kterým tento soud rozhodl jinak, než v dřívějším rozsudku proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozsudek zrušil (§ 238 odst. 1 písm. b/ o.s.ř.). Dovolání ve smyslu ust. § 238 odst. 2 písm. a/ o.s.ř. však není přípustné ve věcech, v nichž dovoláním dotčeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 20.000,- Kč, v obchodních věcech 50.000,- Kč. Pro posouzení, zda je rozsudek odvolacího soudu rozsudkem měnícím ve smyslu ust. § 238 odst. 1 písm. a/ o.s.ř., není rozhodující, jak jej odvolací soud označil ale jak ve vztahu k rozhodnutí soudu prvního stupně vymezil obsah posuzovaného právního vztahu účastníků, zda práva a povinnosti účastníků stanovil oproti rozhodnutí soudu prvního stupně odlišně. Porovnání obsahu rozsudku odvolacího soudu s rozsudkem soudu prvního stupně opravňuje závěr, že odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve výroku, jímž bylo žalobě co do částky 182.000,- Kč vyhověno, potvrdil a změnil jej toliko ve výroku, jímž bylo žalobci přisouzeno dalších 12.070,- Kč a příslušné úroky z prodlení tak, že žalobu v tomto zamítl. Pro vyjádření povinnosti vzájemného plnění účastníků odvolací soud zvolil jinou formulaci, než soud prvního stupně, obsahově co do uspořádání vzájemných povinností, tedy ve věci samé, je však s obsahem výroku rozsudku soudu prvního stupně totožná. Ostatně ze shodného názoru zřejmě vycházel i odvolací soud, neboť jinak by nevyslovil přípustnost dovolání ve smyslu ust. § 239 odst. 1 o.s.ř.

Dovolání proti rozsudku odvolacího soudu ve výroku, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně změněn a žaloba ohledně částky 12.070,- Kč a úroků z prodlení zamítnuta, není však přípustné. Závěru o přípustnosti dovolání brání se zřetelem k výši dovoláním dotčeného výroku o peněžitém plnění nepřevyšujícím 20.000,- Kč výslovné ustanovení § 238 odst. 2 písm a/ o.s.ř. Dovolací soud proto dovolání směřující proti tomuto výroku rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ust. § 218 odst. 1 písm. a/ o.s.ř. (§ 243b odst. 4 o.s.ř.) odmítl, když neshledal, že by napadený rozsudek v této části trpěl některou z vad uvedených v ust. § 237 o.s.ř., k nimž je dovolací soud povinen přihlídnout vždy, aniž byly výslovně vytkány.

Proti rozsudku odvolacího soudu ve výroku, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ukládající žalovanému povinnost zaplatit žalobci částku 182.000,- Kč oproti povinnosti žalobce vrátit

žalovanému označený automobil, za podmínek blíže určených, připustil odvolací soud dovolání. Tento výrok odůvodnil odkazem na ust. § 239 odst. 1 o.s.ř. a dále, že „.....důvodem dovolání by bylo posouzení jednání žalobce podle ust. § 37 odst. 1 obč. zák., tedy zda žalobce minil vážně odstoupení od smlouvy, když po té s vozidlem dále disponoval a užíval jej.....“.

Odvolací soud připustil dovolání rozsudečným výrokem ve smyslu ust. § 239 odst. 1 o.s.ř., jež vymezuje přípustnost dovolání za výslovného předpokladu, že jde o rozhodnutí po právní stránce zásadního významu. Podstata právní otázky, pro níž bylo dovolání připuštěno, spočívá v posouzení vážnosti úkonu, jímž žalobce jako kupující jednostranným právním úkonem adresovaným žalovanému jako prodávajícímu odstoupil od kupní smlouvy, s uvedením důvodů, pro které tak činí, leč i po té disponoval s předmětem kupní smlouvy, užíval jej. Jiné právní otázky, které by se nabízely k řešení v souvislosti s právně účinným odstoupením od kupní smlouvy nebyly učiněny předmětem dovolacího přezkumu; skutkové závěry, na jejichž podkladě odvolací soud učinil ve věci právní závěry, přezkoumány nemohou být, neboť dovolání ve smyslu ust. § 239 odst. 1 o.s.ř. je přípustné toliko k řešení otázek právních.

Dovolací soud se proto zabýval posouzením právně účinného odstoupení od kupní smlouvy prodávajícím, jako právním úkonem ve smyslu ust. § 37 odst. 1 obč. zák. z hlediska jedné z jeho náležitostí a to jeho vážnosti. V té souvislosti nutno uvést, že občanský zákoník v ust. § 597 odst. 1 za středníkem stanoví právo kupujícího na odstoupení od smlouvy, jestliže dodatečně vyjde najevo vada, která činí věc neupotřebitelnou, jakož i tehdy, jestliže jej prodávající ujistil, že věc má určité vlastnosti, zejména vlastnosti kupujícím vymíněné anebo že nemá žádné vady a toto ujištění se ukáže nepravdivým. Odstoupením od smlouvy, rozumí se od smlouvy platné, se smlouva od počátku ruší (§ 48 odst. 1, 2 obč. zák.), není-li právním předpisem stanoveno nebo účastníky dohodnuto jinak. Předpokladem pro závěr o platnosti odstoupení jako jednostranného právního úkonu z hlediska náležitosti vůle jako jedné ze složek právního úkonu ve smyslu ust. § 37 odst. 1 obč. zák. je mimo jiné, že byl učiněn vážně. Na existenci vážné vůle k právnímu úkonu lze usoudit z objektivních skutečností, za nichž byl učiněn a sice, byl-li učiněn způsobem a za okolností, které nevzbuzují pochybnosti, že subjekt projevující vůli zamýšlel přivodit právní účinky, které zákon s takovým projevem vůle spojuje. Nevážnost vůle jednatelova je zpravidla zřejmá u projevu vůle učiněného žertem, zjevnou nadsázkou, při hře, na jevišti. Pokud vzniknou pochybnosti o vážnosti vůle, je třeba posuzovat konkrétní okolnosti případu; na jejich podkladu a z hlediska jejich vzájemných souvislostí pak učinit příslušný závěr. Usuzovat na splnění základních náležitostí právního úkonu, včetně jeho vážnosti, lze jen podle okolností, za nichž byl aktuálně učiněn. Okolnost, že kupující po projevu vůle odstoupit od smlouvy (§ 597 obč. zák.) předmět kupní smlouvy dále užíval, není sama o sobě způsobilá závěru o nevážnosti vůle kupujícího k odstoupení od smlouvy. Ustanovení, na jehož podkladě by bylo možno takový závěr učinit, občanský zákoník nemá. Nelze na takový závěr usoudit ani z hlediska ust. § 48 odst. 1 obč. zák., jež sluší rovněž vzít v úvahu. Odstoupením od smlouvy se smlouva od počátku ruší (§ 48 odst. 1,2 obč. zák.) a bylo-li podle smlouvy plněno, má dojít k navrácení v předešlý stav; účastníci jsou ze zákona povinni navzájem si vrátit, co ze zrušené kupní smlouvy získali (§ 458 odst. 1 obč. zák.). Jestliže kupující po odstoupení od smlouvy předmět smlouvy dále užíval, přichází v úvahu jeho odpovědnost ve smyslu ust. § 451 obč. zák., neboť věc užíval, ač již nebyl jejím vlastníkem. I kdyby zjištění skutkového stavu opravňovala závěr, že ten, kdo právní úkon odstoupení od smlouvy učinil, jej sice chtěl učinit, ale nechtěl způsobit jeho následky nebo alespoň některé z nich, nebylo by možno na jejich podkladě učinit závěr o neplatnosti právního úkonu pro nedostatek vážnosti vůle (§ 37 odst. 1 obč. zák.); k vnitřní výhradě při posuzování platnosti právního úkonu se nepřihlíží.

Dovolací soud neshledal dovolání proti potvrzujícímu výroku rozsudku odvolacího soudu důvodným, neboť závěry odvolacího soudu učiněné k posuzované právní otázce ve smyslu ust. § 239 odst. 1 o.s.ř. jsou správné. Proto dovolání podle ust. § 243b odst. 1 o.s.ř. zamítl. Protože dovolání nebylo shledáno důvodným, nebyl ani důvod pro odložení vykonatelnosti rozsudku odvolacího soudu, jak o ně žádal dovolatel (§ 243 o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)